

AUJESZKÉHO CHOROBA

Infekční onemocnění s afinitou k nervové tkáni, na které jsou vnímaví téměř všichni savci. Rezervoárem jsou prasata, u nichž probíhá onemocnění bez příznaků.

NÁKAZA POVINNÁ HLÁŠENÍM

Aladár Aujeszky 1902 izoloval virus

PŮVODCE:

Prasečí herpesvirus SHV-1 (Suid herpesvirus 1); obalený DNA, velikost: 105-110 nm

Virus je relativně odolný ve vnějším prostředí. V trávě přežívá 2 dny, v kejďě 2 týdny a v mase až 7 měsíců.

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNÓZY:

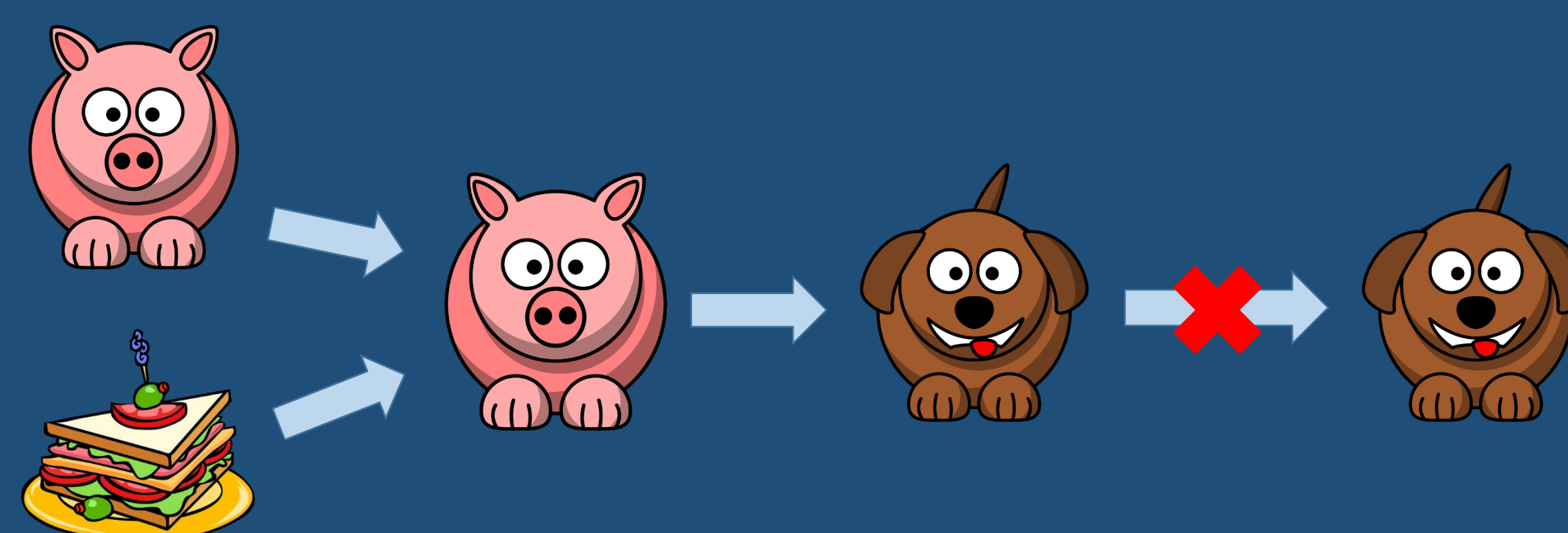
Prase: obrna prasat, encefalomyelitidy, influenza, Nipah virus, otrava solí, hypoglykemie

Ostatní zvířata: vzteklina, psinka, klíšťová encefalitida, ovce: scrapie, skot: BSE

PŘENOS:

Zdrojem infekce je vždy nemocné prase, které vylučuje virus nosními sekrety, slinami, mlékem, močí a výkaly. K přenosu může dojít přímým kontaktem, nepřímo (kontaminované stelivo, krmivo, nástroje), ale i pohlavně a transplacentárně.

K přenosu na psa či jiné zvíře dochází při blízkém kontaktu (krev, maso divočáků). Přenos mezi jinými zvířaty není možný.

Slovenský kopov – alopetická ložiska s poraněním kůže po maniakálním škrábání ucha a pysku (foto: MVDr. J. Šonka)

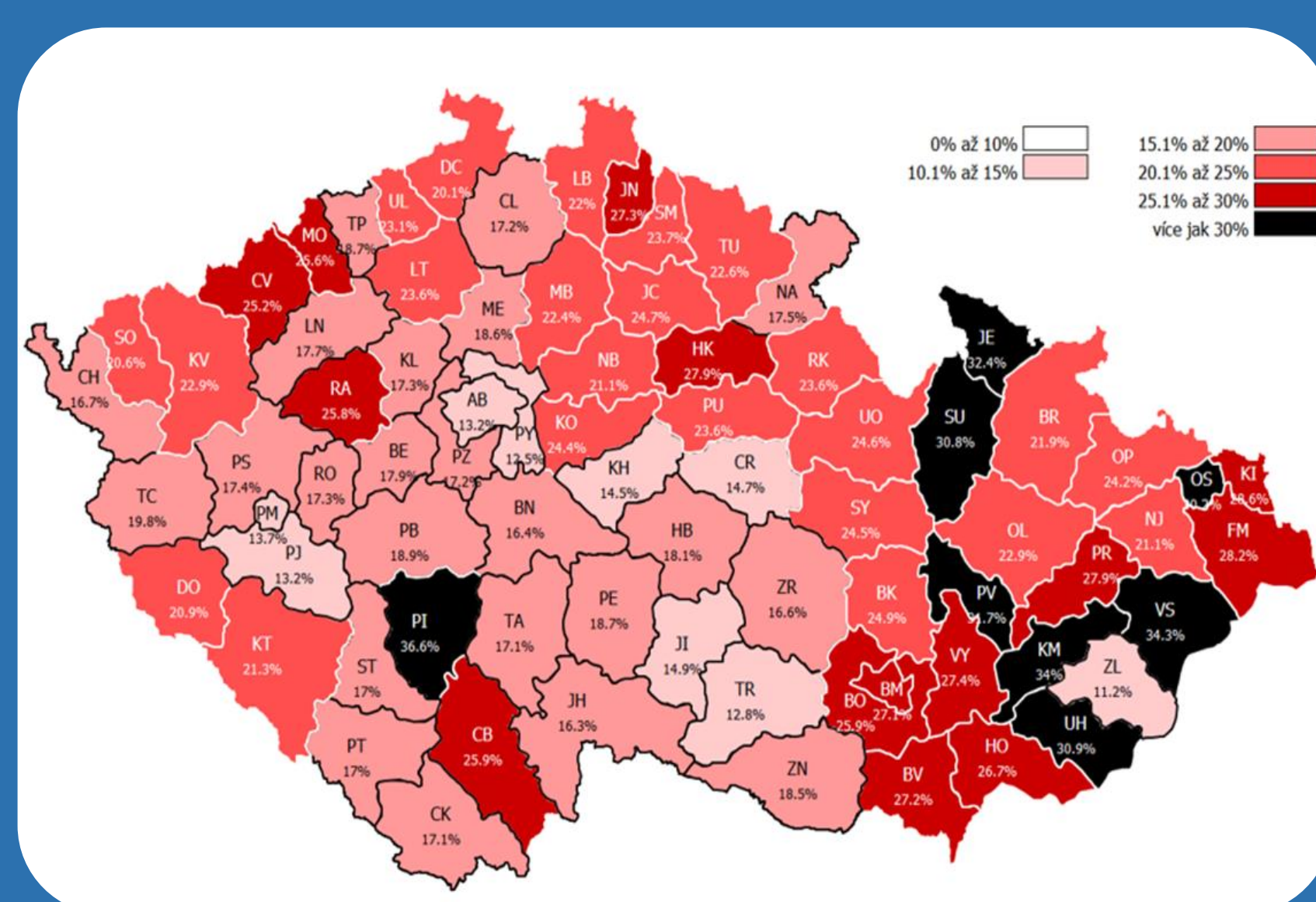
PATOGENEZE A KLINICKÉ PŘÍZNAKY:

Po infekci dochází k primárnímu pomnožení ve sliznici nosní dutiny, hrtanu a tonsil. Odtud se virus lymfatickými cestami šíří do mízních uzlin. Dále se podél hlavových nervů šíří do CNS, kde se opět replikuje.

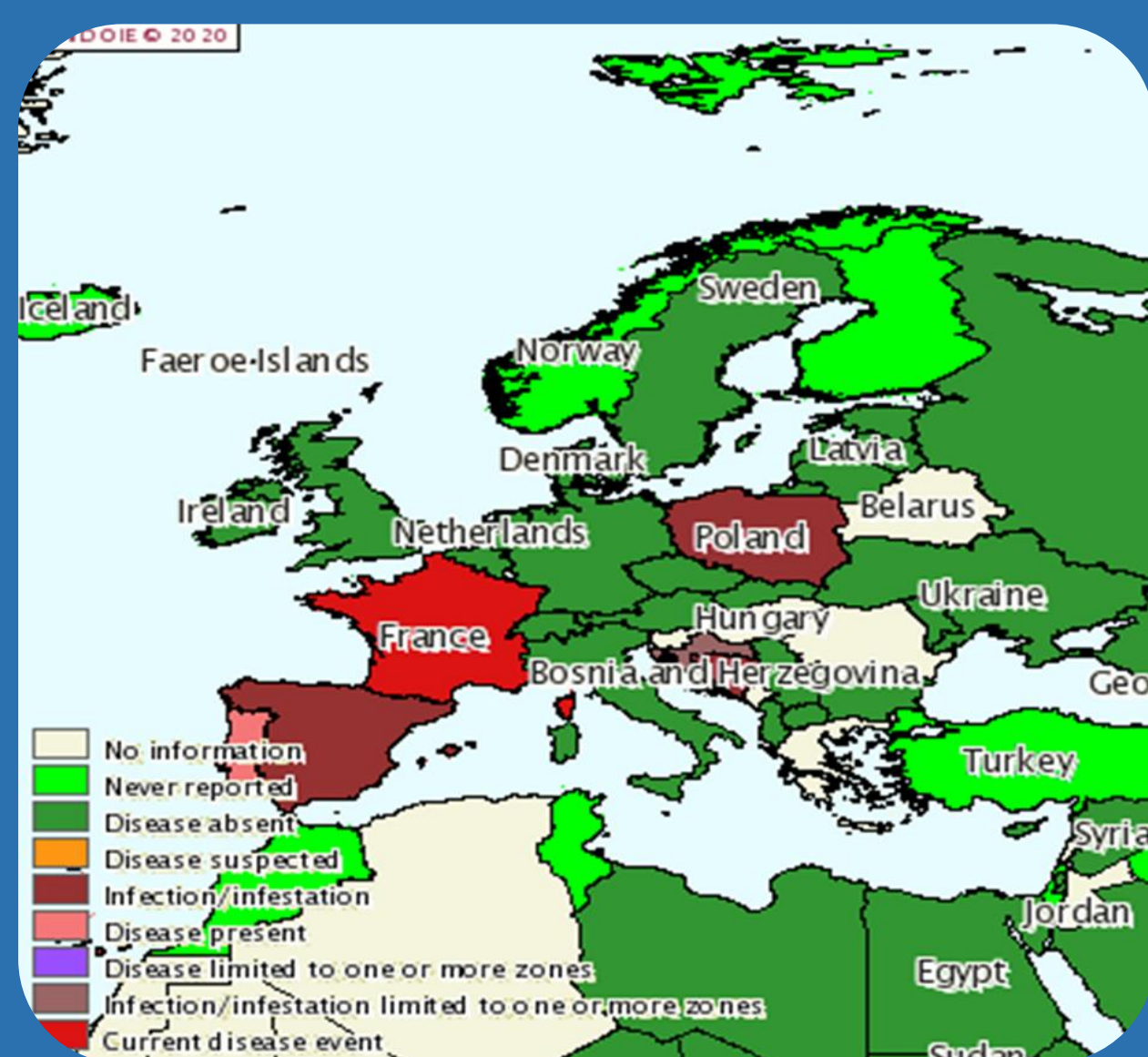
Virulentní kmeny pronikají v době virémie i do ostatních orgánů. K vylučování viru dochází za 2-3 dny po infekci.

Klinické příznaky se významně liší u prasat a ostatních zvířat. Sající selata jsou apatická, poté nastupuje horečka, paréza, křeče. K úhynu dochází za 24-36h. U dospívajících a dospělých prasat jsou příznaky většinou jen mírné.

Pro ostatní zvířata jde vždy o fatální onemocnění s nervovými příznaky. Typický je velmi silný pruritus, projevující se odíráním okusováním a automutilací. Může se připojit neklid, křeče, případně obrna hltanu a tlamy (slinotok, jazyk visí ven).

Počet pozitivních div. prasat po okresech (2017)

Výskyt ACH v Evropě dle OIE (2019)

Zdroj: Jaroslav Vogelhanz (fotojavo.cz)

VÝSKYT V ČR U PRASAT:

V roce 2017 bylo v ČR pozitivně testováno 21,4 % divokých prasat. U domácích prasat se v ČR ACH nevyskytuje – dle OIE je ČR prostá ACH od roku 1987.

VÝSKYT V ČR U OSTATNÍCH ZVÍŘAT:

V roce 2017 byly diagnostikovány 4 případy u loveckých psů. O rok později, jeden případ u kočky. V lednu 2020 potvrzena ACH u psa na Moravě.

DIAGNOSTIKA A TERAPIE:

Diagnostika se opírá zejména o anamnézu (blízký kontakt s divokým prasetem) a klinické příznaky. Diagnostiku lze potvrdit vyšetřením IF, VNT, ELISA. Jako vzorek lze použít mozek, tonsily, krev a nosní výtěry.

Terapie se neprovádí.

Pro prasata existuje vakcína. Její použití je však evropskou legislativou zakázáno.

